

Глушкова Н.М. (Одеса, Україна)

РОЛЬ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

В статті розглядаються основні завдання і напрями роботи системи соціально-психологічної служби, її практична діяльність в умовах міграційної кризи в Україні.

Glushkova N.M. (Odessa, Ukraine)

THE ROLE OF SOCIAL PSYCHOLOGICAL SERVICE SYSTEM IN MODERN SOCIETY

Basic tasks and directions of the social psychological service system assignments are examined in the article, it's practical activity in the conditions of migratory crisis in Ukraine.

Створення загальнодержавної системи соціально-психологічної служби започатковано в 1991 році, коли в Інституті психології ім. Г.С.Костюка АПН України було засновано Центр психологічних проблем системи освіти. Вже у 1993 році була розроблена і схвалена «Концепція державної системи психологічної служби», в якій визначались мета і завдання Національної системи соціально-психологічних служб, напрямки її діяльності та вимоги до фахівців.

Нині Національна соціально-психологічна служба (НСПС) поєднує державні установи та організації, що виконують практичну діяльність у галузі соціальної педагогіки, прикладної соціології та психології. Діяльність соціально-психологічної служби є одним із вирішальних чинників гуманізації відносин у суспільстві, оскільки ґрунтується виключно на індивідуальному підході до особистості людини. Основними спеціалістами НСПС є психологи-консультанти, практикуючі психологи, соціологи, соціальні працівники, соціальні педагоги, методисти соціально-психологічних служб. Основні функції НСПС – аналіз і прогнозування поведінки людей, активний соціально-психологічний вплив, консультативно-методична, просвітницька, профілактична робота, реабілітація, психогігієна.

Сучасний стан розвитку практичної психології в Україні свідчить, що найбільш актуальними її напрямками є психологія управління та організацій, практична психологія освіти, психологія сім'ї та соціального захисту, політична психологія, профорієнтація і профвідбір.

Серед основних завдань НСПС дуже важливим здається забезпечення соціально-психологічного захисту громадян України, реабілітація потерпілих від техногенних, соціальних та природних катастроф.

В останні роки в Україні дуже гостро постала проблема біженців та внутрішньо переміщених осіб. На початок 2017 року за даними Міністерства соціальної політики в країні зареєстровано 1,6 млн. переселенців, які потребують не тільки матеріальної та правової допомоги, а також соціального захисту і психологічної підтримки. Багато людей, втративши своє житло, майно, іноді родичів, тривалий час перебувають у стресовому стані, відчувають себе незахищеними і потребують психологічної допомоги. Саме державна система соціально-психологічної служби має створити необхідні умови для вимушених переселенців і біженців, регулювати міграційні потоки, забезпечити житлом, допомогти з працевлаштуванням або з професійною перепідготовкою. З цією метою на всій території України створені регіональні органи соціального захисту внутрішньо переміщених осіб і біженців, а також координаційні центри, в яких психологи надають допомогу кожному, хто її потребує. Адже саме перша допомога обумовлює подальший психологічний стан людини, зменшення рівня тривожності, відчуття незахищеності. Психологи допомагають людям подолати посттравматичний синдром, страх, відчуття безвихідності.

Соціальна робота з біженцями має на меті адаптацію і реабілітацію постраждалих. Почуття безпеки повертається до них у спілкуванні і співробітництві з оточуючими. Допомога у працевлаштуванні, у вирішенні житлових і побутових проблем – важлива складова в роботі соціально-психологічної служби. Як свідчить досвід останніх років, компактне проживання переселенців психологічно доцільніше, має переваги у

подоланні тривожності і невпевненості в майбутньому. Особливо це стосується сімей з дітьми, адже саме такі сім'ї зазнали найбільшої психологічної травми. До найбільш уразливих категорій населення належать також підлітки, літні люди, вагітні жінки. На їх психологічний стан дуже впливають труднощі у відновленні втрачених документів, тимчасова затримка соціальних виплат та інші, навіть об'єктивні проблеми.

Таким чином, ми бачимо, що національна система соціально-психологічної служби в сучасних умовах покликана виконувати різноманітні функції. Вирішення багатьох проблем неможливе без сумісної роботи із закладами освіти, охорони здоров'я, органами правопорядку. Соціально-психологічна реабілітація – це комплекс заходів, спрямованих на відновлення людини в правах, соціальному статусі, здоров'ї, дієздатності. Ефективність такої реабілітаційної роботи в значній мірі залежить від дотримання її основних принципів. До них належать: етапність, диференційованість, комплексність, послідовність, безперервність у проведенні реабілітаційних заходів, доступність і переважна безкоштовність для тих, що найбільш мають потребу. Тобто, соціально-психологічна допомога і підтримка біженців та вимушених переселенців – один з найважливіших напрямів соціальної політики держави. Саме тому проблеми соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами в наш час перебувають в центрі уваги не тільки соціальних інститутів, а й наукових закладів, де здійснюється дослідницька діяльність, створюються програми, реальні проекти, в межах яких соціально-психологічну та гуманітарну допомогу отримують всі, хто її потребує.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панок В.Г. Концепція національної соціально-психологічної служби / Педагогіка і психологія. 1994, № 2.
2. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник. За ред. З.Г.Кісарчук – К.: ТОВ «Видавництво «Логос», 2014 р. – 207 с.